

REFORMÁTUSOK LAPJA

Official organ of the Evangelical and Reformed Church -- Member of the Associated Church Press

Published semi-monthly (monthly in July and Aug.) for the Evangelical and Reformed Church by the Board of Business Management, the following members constituting the Church Papers Committee: William C. Mingle, Chairman, Carl J. Bender, Edward Dirks, Jay L. Goodin, Robert C. Kienle and Henry I. Stahr. President of the Board, ex officio.

Send all correspondence and subscriptions to
Alexander Tóth, Editor and Manager
55 N. West End Ave., Lancaster, Pa.

Subscription rates: \$2.50 per year everywhere — Single copies 15 cents — Remittance should be by check, draft or money order, payable to the REFORMÁTUSOK LAPJA. — Changes of address can be effected three weeks after receipt of both old and new addresses.

Entered as second class mail matter January 11, 1944 at the Post Office in Lancaster, Pa. under the act of March 3, 1879. Additional entry at the Post Office in Pittsburgh, Pa. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in the Act of February 28, 1925, authorized June 4, 1938.

MEGFIGYELÉSEK

FIÓK ALBERT

LAPUNK NAGY VESZTESÉGE

Fiók Albert váratlan halála mély gyászba borította a Reformátusok Lapját. Lapunknak nemcsak nyomdája volt, hanem a legjobb barátja is. Még pedig olyan barátja, aki mindenki másnál többet áldozott fenntartásáért.

A reformáció korában a régi magyar főurak és fejedelmek voltak a hitjavítás ügyének pártfogói és ők segítették a magyar nyomdászokat, hogy kiadhassák a Bibliát, az énekeskönyvet, a kátét meg a többi vallásos könyvet. Most itt, új hazánkban Isten kegyelméből a nyomdász lett a legfőbb támogatója a vallásos sajtó ügyének.

Erre a hívásra a legkitünőbb felkészültséggel jött ki közénk egy emberöltővel ezelőtt. Első útja is a templomba vezetett és azonnal tagja lett egyházunknak, egyesületünknek. Amikor pedig lapunk odakerült az ő nyomdájába, attól kezdve szívébe fogadta és a szó szoros értelmében úgy bánt vele, mintha fogadott gyermeke volna. Régi nehéz idején soha cserben nem hagyta; amikor még csak lassan, sőt rendetlenül fizették ki ráfordított munkája díját, elvárta arra, sőt a nagy depresszió alatt egy egész éven át, minden anyagi támogatás és segítség nélkül a saját költségén adta ki mindaddig, amíg ezt tehetsége és ereje engedte. Nagy türelemmel és kitartással végezte lapunk jubileumi könyvének a munkáját is, ezt a legnagyobb kiadványt, amit magyar reformátusságunk Amerikában valaha is kiadott. Ezek voltak az ő folyton dolgozó és mindig lelkesülő egyéniségének a becézett kedvencei. Lapunk is nagy öröme szolgált. Együtt örült a szerkesztővel egy-egy szép számnak a jósága fölött. Büszkén emlegette mindig, hogy az összes amerikai magyar lapok között ennek van a legszebb és legtisztább magyar nyelve és ebben van a legkevesebb sajtóhiba. Mi pedig boldogan tettünk bizonyosságot arról is előtte, hogy egynek sincsen szebb külső kiállítása, tökéletesebb nyomda-technikája. Ebben bizony mester volt: rá lehetett bízni a legnehezebb feladatokat is. Egyetlen egyszer nem volt otthon és az idegenajkú gépmester összetörte a lapot: hibás rendbe nyomtatta az oldalakat. Pillanatig sem tartott az elhatározása, mikor a katasztrófát meglátta: azonnal elrendelte az egész számnak az újranyomását és szíjjelküldését, ami pedig neki súlyos költségébe került.

Akiket szívébe fogadott, azoknak mindig hű barátja maradt. Maga is a vezetők közé kerülve, kitartott a törvényes rend és a törvényesen megválasztott tisztviselők mellett. De ha valakit méltatlanul bántalmaztak, annak mindig kész volt védelmére kelni. Amit egyszer igazságnak megismert, abból nem engedett. Nagyon szépen betöltötte Egyesületünk alelnöki székét, amivel tagságunk őt oly kitartóan megtisztelte.

Népe és vallása iránti szeretetét semmi sem bizonyítja jobban, mint utolsó, most már félbenmaradt vállalkozása. Hozzáfogott, hogy újra kiadja Szikszay György híres és minden másnál jobban elterjedt áhitatos-könyvét, a Keresztyén Tanításokat. Bizonyosra vette, hogy népünk most is éppen olyan szeretettel fogadná, mint régen. Valóban, jó lett volna megtudni ebből a kísérletből, hogy vannak-e még közöttünk elegen, akiket az "öreg Szikszay" érdekelt volna.

Mert most érkezünk el ahhoz a korszakhoz, amikor első nemzedékünk távozása mindig nagyobb arányú és néhány éven át valósággal rohamos lesz. Amikor pedig mi elmegyünk: már az utánunk következők szívéhez nem tud úgy hozzáférni a magyar gondolat, hiszen hiányozni fog hozzá a kulcs: szép magyar nyelvünk, aminek itt nem szerezhették meg kielégítő szokincset.

A mi kedves barátunk nem érte meg ezt a szomorú időt. Elment akkor, amikor még a magyar életben és munkában végzett becsületes része adott lelkének öntudatos elégtételt. "A nemzet napszámosa" volt ő is, de sokkal többet adott bele munkájába, mint amennyit kikapott belőle. De Akiben hitt, elhitte Annak a szavát: "Jobb adni, mint kapni." Boldog az, aki mint ő egész életén át adhatott: hazatérése után vár rá az, hogy kapjon. "Boldogok a halottak, akik az Őrban hálnak meg, mert megnyugosznak fáradalmaiktól és cselekedeteiknek jutalma követi őket."

Emlékét csupa áldás kíséri. Ez azt mutatja meg, hogy jó ember volt, — munkája pedig azt, hogy amit végzett, férfi-munka volt. Őszintén reménykedünk, hogy találkozni fogunk vele ott is, ahová ment: Urunknál. Mert ilyen lélek társaságában szívesen járnánk az örökkévalóság útjait is.

Kedves öreg bajtárs, Albert testvér: a viszontlátásra!

Tóth Sándor

FIÓK ALBERT ÉLETRAJZA

Szatmármegye ősi fővárosában, Nagykárolyban született, 1891 március 15.-én, régi református család sarjaként. Szíve indítása vitte, csaknem az iskola padjairól, a nyomdász-mesterség megtanulására. Vidéken, majd Budapesten, később Berlinben is, gyarapította technikai ismereteit; jogos büszkeséggel emlegette, hogy a Franklin Társulatnak is dolgozott, ami abban az időben kétségtelenül legelőkelőbb kiadó-háza volt Magyarországnak. Majd Kassára került és ott kötött házasságot Szunyogh Jolánnal, szintén ősi magyar család leányával, 1912. május 10.-én. Következő év novemberében megszületett egyetlen gyermekük, Albert Aladár. Aztán Nyíregyházára kerültek, ahol saját nyomdájuk is volt. Az első világháborút hősiiesen végigharcolta a mi nyomdászunk; huszárőrmesteri mentéjét sok harci kitüntetés élén a "nagyezüst" érdemrend is díszítette, amire otthonmaradt bajtársai a "vitéz" előnevet is megkapták a magyar nemzettől. Ők azonban nem maradtak Magyarországon sokáig, hanem az 1921.-ik év novemberében kijöttek Amerikába. Első utjuk Clevelandba vezetett, ahonnan hamarosan Pittsburghba teleped-

tek át. Itt alapította meg az Expert Printing Company név alatt működő nyomdavállalatot és megindította a környék magyar hetilapját, a MAGYARSÁGOT, mit 1949-ig maga szerkesztett és adott ki. Pittsburghi református egyházunk hamarosan presbiterei közé, majd előbb jegyzőjévé, azután főgondnokává választotta; tagjává lett az egyházmegyei végrehajtó bizottságnak; majd a Református Egyesület konvenciója választotta meg e legnagyobb testületünk alelnökévé, amely állásában azóta mindegyik közgyűlés megerősítette. Ebben a minőségében tevékeny részt vett ligonieri szeretet-intézményünk felvirágoztatásában is; iránta való érületét semmi sem bizonyítja fényesebben, mint hogy ott fent a dombon, az öregek háza mellett az első házat a maga és családja számára vette meg nyári üdülőhelyül. Nyomdavállalata az ő folytonos munkája és gondos vezetése alatt szépen felvirágzott; ott állították elő Egyesületünk hatalmas lapját, a Testvériséget és ott nyomtatták minden évben a naptárait; legujabban ugyancsak ide hozták az Uj Magyar Ut kiadását is. E lapokon kívül természetesen nagyon sok más nyomdai munkát is vállalt és mindig a legnagyobb gondossággal szállított. Számos könyv is jelent meg kiadásában, különösen lelkészeink vitték szívesen hozzá könyveiket, mert szép munkát végzett.

Betegsége és annak gyors lefolyása egészen váratlanul érte szeretteit és barátait. Panaszkodott ugyan fájdalmáról, de ezek dacára megállás nélkül folytatta munkáját egész e nyár elejéig, amikor pár napra kórházba került, de amikor onnan kijött, csak tüdőgyulladást emlegetett, amit már lábon vészelt keresztül, ahogy mondotta. Pedig nem úgy volt, mert a sokkal végzetesebb betegség újra ágyba fektette és végül megint csak kórházba kellett vinni, ahol július 27.-én délután tüdővérzést kapott és az vetett véget életének. Az ölom levegője megint elvitt egy áldozatot.

Feleségét és egész családját, csakugy mint barátait mélyen lesújtotta e szomorú eset. Temetésére, mi július 30.-án csütörtökön ment végbe, sokan eljöttek tisztelői közül. Tizennégy lelkész vett részt a templomi szertartáson, ahol angolul Dr. Szabó István, a Magyar Egyházkerület elnöke szolgált, a magyar igehirdetést pedig Dr. Ujlaki Ferenc, a Református Egyesület elnöke végezte. Egyesületünk tisztikara, valamint pittsburghi egyházunk előjárósága teljes számban ott volt a végső tisztességtételen. Mig Hazelwoodról a Mount Lebanon temetőjébe kísértük koporsóját, volt időnk megtapasztalni, hogyan tette meg ezt az egy óráig tartó utat lakása és nyomdájá között kétszer mindennap, csak hogy — mások között — a Reformátusok Lapja olvasói is idejében megkaphassák lapjukat.

Fia, aki igen magas állást tölt be a városi és megyei jogi életben — ez idő szerint helyettes megyei ügyész, de tudjuk, hogy ez csak kezdete szépen haladó pályájának — tovább is fenn akarja tartani a nyomdát és így lapunk kiadását továbbra is az Expert Printing Company fogja végezni. Mert ha a munkás kidől is: a munka megyen tovább. Egyedül a mi mennyei Atyánk az, akiről azt mondotta Urunk, hogy "szüntelenül munkálkodik". Nekünk pedig az a feladatunk, hogy "munkálkodjunk, amíg nappal vagyunk, mert ha eljő az éjszaka, senki többé nem munkálkodhatik."

Akik azonban Őbenne hisznek, azokra nem jó éjszaka. Azok meg sem hálnak, mert ha meghálnak is élnek. És ezért tudják meghallani Uruk biztató szavát: "Jól vagyunk, hív és jó szolgálom, kevesen voltak hív, többre bizlak ezután: menj be a te Uradnak örömébe!"

Fiók

ALBERT, SY.

+1953 July 28

3. db lap